

Slovenski Tednik.

Politični in gospodarski list za kmetsko ljudstvo.

Izhaja vsak petek.

List velja za celo leto 2 gl. 80 kr., za pol leta 1 gl. 40 kr. — Posamezni list velja 6 soldov.

Uredništvo in opravništvo lista je v „Narodni tiskarni“ v Tavčerjevi hiši „Hotel Europa.“

Vabilo na naročbo.

S 1. novembrom začne novo naročenje na

„Slovenski Tednik.“

Velja za celo leto . . . 2 gl. 80 kr.
 „ „ pol leta . . . 1 „ 40 kr.
 „ „ četrt leta . . . — „ 70 kr.

Naročnina naj se pošilja po poštnih nakaznicah opravništvu „Slov. Tednika“.

Domače stvari.

— (Iz Mirne) na Dolenjskem se nam piše: Pri nas se je 16. t. m. prigodila nesreča v učiteljevem stanovanju. Ko je učiteljeva žena v veži snažila obleko, pokliče sestro učiteljevo, jej neki madež kazaje; kar se udere pod njima s ceglom obložen tlak in obe padete v 8 — 9 čevljev globoko klet. Za njima se je še osipaval mort in cegl. Žena je takoj omedlela. Močno je krvavela iz rane, katero je dobila pod čeljustjo. Sicer pa baje občuti na celem telesu hude bolečine, zaradi katerih iz postelje niti vstati niti sama dvigniti se ne more. Menj poškodovana je sestra. Iz tega lahko sodite, koliko se krajni šolski svet kakor tudi srenjsko svetovalstvo briga za varnost svojega učitelja in njegovih. Nastopivši 1871. leta učiteljsko službo v tem kraju opozoril je učitelj precej predsednika kr. šolsk. sveta, naj da pobite cegle na strehi z novimi nadomestiti, druge pa preložiti, kjer je močno zatekalo, posebno na onem kraju, kjer se je omenjena nesreča

prigodila. Pa kdaj se je ta poprava zvršila. Še le čez leto! Dalje je prosil, naj se mu, proti močnim solnčnim žarkom napravijo pri oknih potrebne šaluzije, katerih poprej še bilo nij. Pa kdaj so se napravile? Čez dve leti! Tudi strop neke male izbice je bil uže o njegovem prihodu z podporami podprt. Pa kdaj se je to popravilo? Čez tri leta! In ako bi bil učitelj mogel v ozidje videti, gotovo bil bi o tej stvari prosil pomoči. Kdaj bi se bilo po to popravilo, to le bog zna! To stanovanje bilo je sedaj učiteljevo, zanaprej bode pa organistovo; kajti v šolski hiši nij drugega nego šolska soba, katere popis vam bi srčno rad podal.

Nauk je poldneven. Zjutraj dohajajo večji učenci do 50 na številu, popoldan pa manjši (začetniki) do 70 na številu. Vse skupaj podučevati torej nij mogoče. Da je v takej sobi silno težavno mladino po novejših načrtih vspešno podučevati, vsakdo lahko sodi. Po zimi pritiska mraz, v oblačnih dnevih zadržuje nauk tema, po leti pa vročina in soparica, ki padate zastran nižave na mladino, jo storite za nauk mlačno in dremotno. Leta 1872 je po ukazu c. kr. okr. glavarstva v Rudolfovem ondodni okr. fizikus g. dr. Bučar pregledoval tudi tukaj zavoljo občnega zdravja stanje šolske sobe, ter srenjske zastopnike opozoril, naj šolsko sobo povekšajo in tako bolj zračno store. Obljubilo se je, — toda do sedaj še nič zgodilo. Mirna je zelo obrtnijski kraj; kajti skoraj vsaka hiša ima kako barantijo, toda lahko bi one na prste štel, kateri več znajo,

ne go svoje ime komaj razumljivo podpisati. To je sad brezskrbnosti za šolo. Naj vam bo v prihodnje šola in učitelj več mar, kakor dosegmal. Kar so vaši starši nad vami storiti zamudili, spolnite saj vi nad svojimi otroci, ker s hvaležnim srcem se vas bodo oni vedno spominjali, ko boste vi že zdavnaj v hladnem grobu počivali.

— (Iz Loke) na slovenskem Štajerskem se nam piše: Imeli smo v soboto 12. t. m. skušnjo in dečki in dekleta so pokazali, da niso zastoj posedali v majheni, da premajhen šolski sobi. Je res huda reč z šolami po naših okrajinah. Poslopja ali bolje rečeno hišice, naukom posvečene, so se zidale v onih časih, v katerih so starši otroke v šolo pošiljali, kakor se jim je zadelo, t. j. le nekateri, šoli najbližnji so decosilili vanjo za par let in to ne prav redno, večina staršev pa se je ravnala po vodilu: če je moj oče živel brez šole in jaz živim, bode še moj otrok, t. j. moj oče je bil neumen, jaz sem, naj bo še moj sin. Učilo se je tedaj tudi toliko, da je največji bebec v treh letih vso učenost, ki se je razprostirala v „Lesebuchu“ — „riba-fisch“, na pamet znal in da je bilo odvečno, otroku pustiti še dalje trgati hlače po šolskih klopih. Da nij bilo v takih razmerah posebnega veselja do šole niti pri staršev, niti pri otrocih, je lahko umeti. — Prestrojila se je šola v duhu novejšega časa in s tem se je dalo več naloge in poklicalo vse otroke v njene hramove. Vsako kulturno delo je cvetka počasne rasti; stare, zarujavele misli o šoli se še imajo umakniti mislim in terjanjem našega omiko tudi nas narodov iskajočega časa, in treba bode še dosti časa, da vsi sprevidejo potrebo večjih poslopij za šole. Pride jih kaci 100—150 ali še več otrok in učiteljica je ena sama in en učitelj sam, ki ima strašno delo, malo učiti v več oddelkih, vpehane v malo sobo.

Tukaj je bilo kaci 120 otrok pri skušnji; sedelo jih je po 9 v eni 5—6 sežnjev dolgi klopi in če tudi je učitelj g. Gaber v dveh oddelkih do- in popoldne enega učil, soba je vendar premajhena in en sam učitelj

premalo. Čuditi se je, da je g. Gaber tak lep vspeh podučevanja kazati imel. Odgovarjalo se je izvrstno in v zemljepisu, naravoslovju in zgodovini Avstrije in oddelka štajerskega bilo je odgovarjanje občudovanja vredno, tako da marsikateri fantov lahko stopi pred sprejemno komisijo gimnazija ali realke. Ločanom je svetovati, da si tega učitelja ohranijo, posebno zdaj, ko učiteljev nij ravno dosti.

— (Iz Hrastnika) se nam piše 16. septem.: Včeraj se je na naši dvorazredni šoli konecletna skušnja vršila, po skušnji pa je bila šolska veselica na hribu „Prapretni“. Kar zadeva preskušnje, smem reči da naša šola zasluži gotovo prvo mesto v celem okraji laškega trga. Da! ponosni smemo biti na naša izvrstna učitelja gg. Valentiniča in Flisa. Sree človeku veselja igra, ko sliši, kako otroci dobro odgovarjajo in kako gladko jim teče pravilna slovenščina. Vi mračnjaki, kateri rujete proti novim šolskim postavam in s tem tudi šolo spodkopujete, potrudite se v našo šolo in prepričali se boste kakšen velikansk napredek so šole naredile z novimi postavami; prepričali se boste da ste sovražniki a ne prijatelji človeštva!

Velika kvar je naši šoli še to, da nema svojega poslopja, a tudi v tem bode pomagano, kajti naš okrajni šolski svet je uže sklenil zidati novo šolsko poslopje, in upamo da se bode to tudi vresničilo, ker na to posebno priganja načelnik našega okrajnega šolskega sveta g. vitez Gosleth iskren prijatelj in podpiratelj šole. Hvala mu torej zato! Pri vsem tem pa moram vendar ostro grajati nekatere gospode in može, kateri uže zdaj rujejo in ščujejo kmete proti zidanju nove šole; naj bi vendar pomislili, da so njih predniki v potu svojega obraza zidali šole v katerih so se potem oni izobraževali, in bi pa zdaj za svoje potomce ne hoteli kaj koristnega storiti. O vi nehvaležneži!

— (Iz Bleda) se nam piše: Pretekli teden smo imeli priložnost prepričati se kako hudomušne so naše Gorenjske hčere Evine. — Pred malim Šmarnom večer se je tukajšnji hišni gospodar B. iz neznanega

uzroka obesil. Tukajšnji prebivalci so bili, to se ve da zelo nevoljni, ker si je v to delo zbral dan, ko je največ tujcev in romarjev pri nas. In moral je to tudi čutiti. Fajmoštru gre čast, da se nij branil, dati mu prostora na pokopališči, pa dolgo nij bilo nobenega dobiti, ki bi samomorilca hotel nesti v Grad; tudi ladijo posoditi se je vsakdo branil. Zadnjič ga vendar spravijo na božjo njivo. Toda moral je čakati celo noč in drugi dan do večera, da so ga spravili v zemljo. A kak vrišč nastane, ko začno kopati jamo. Ženske prilete iz vseh kotov, začno zmerjati in kregati kopače, pogrebce in navzočne gospode. Ko to nič ne pomaga, hočejo jim pobrati orodje, zasipajo jamo in še le žandarmerija je napravila red. Nij treba da bi zagovarjal samomorilca, a vendar se je vsem okoličanom studilo to početje, ne zaradi njega toliko kakor zaradi žalujoče žene in otrok. Pomisliti se mora tudi to, da je zdravniška komisija izrekla, da je uže od nekaj časa sem bil na duhu bolan, (kar so tudi okoličanje) zapazili. — Župnik se je v nedeljo opravičeval, (!) zakaj da nij branil pokopališča. Rekel je, da po cerkvenem pravu nij dovoljeno, a da smo deželnej oblasti, katera se meni le za to da jej davek plačujemo dolžni pokorščino. — Čemu nam je li pokopališče? Ravno tako se bo spremenil oni, ki bo ležal zraven tega v prah in pepel, kakor bi se bil tako. Ali si nij bog sodbe pridržal? Ali nij kruta neusmiljenost, da žaliyo nesrečno vdovo in jej ropajo zadnjo tolažbo? To v premislek našim vaščanom in okoličanom, — sicer pa v dokaz kako je treba še šolskega poduka in omike.

— (Iz Laškega trga) na slov. Štajerskem se nam piše: Naš trg obdaja kmetška slovenska okolica, tržani naši žive od slovenskega kmeta in v šolo vpisanih je gotovo $\frac{3}{4}$ kmetških otrok in $\frac{1}{4}$ tamo tržanskih in naš trg nij, kakor tržani sami pravijo, nemška kolonija, ampak tudi najhujši ustavoverec ne taji Slovenca. — To vse je faktum, ali če človek v našo šolo k izkušnji pride, mislil bode, da je kje gori v Hessen-Kasslu. O spodnjem razredu nij

tožbe, fantje in deklice so odgovarjali dobro slovenski in nemški. Občudovali smo v gornjem razredu znanje otrok, učitelj gosp. Raner je kazal izvrsten uspeh, ali čudili se tudi pogumu in predrznosti, ki učitelja navdaja, da si upa vse v nemškem jeziku voditi. Je prav lepo, da so tržanski otroci izvrstno odgovarjali, je opravičeno, da par kmetških otrok nemški tudi dobro odgovarja, slovenske glave so neki dobre, ali gospod učitelj in nadzornik naj bi pogledal, koliko je imel otrok, katere nij vprašal ne vprašati smel, ker bleska bi mu malo bilo; gospôda naj se spomni, bodi potem uspeh nemškega podučevanja še tako izvrsten, da treba slovenščini tudi dati kaj prostora, da treba respektirati jezik onih, ki učitelja redijo, ki so podlaga življenju tržanov; slovenščina, jezik naših kmetov bode potrebna tržaškim otrokom, ker g. učitelj bode vedel, da ne gredo vsi kruha si iskat mej Nemce; zdrava pamet bode učitelju povedala, da je treba tudi na „paverskega“ otroka ozir jemati, kateremu je materinščina slovenščina, katerih starši še ne mislijo na to, da bi prej ko slej prišli v nemško žrelo. — Eden naših izvrstnih kmetov g. Žrtek je bil pri skušnji, njemu in drugim, ki posedajo v šolskem svetu, polagamo na srce, naj pazijo na šolo, naj ne pusté tržanom in učitelju delati v šoli gledé učnega jezika kakor jim drago, kmetje plačujejo dobre $\frac{3}{4}$ šolskih stroškov, oni pošiljajo $\frac{1}{4}$ svojih otrok v šolo, njim gre menda le terjatev in pravica, da se njihovi otroci tudi kaj naučé, kar nij mogoče, če učitelj le nemški uči in se na tržanove stroške po večini opira, ki nemški uže znajo, toliko menda vendar sme slov. kmet od šole zahtevati, da njegov jezik nij dekla v lastni zemlji, nemščina pa njena gospa. Pozor kmetje naše okolice! otroci vaši, ki ljudi na cestah pozdravljajo, govorijo „guten Morgen“, ne „dobro jutro“, in še to prav pokvečeno.

— (V Gorici) je umrl teologije dr. Hrast eden stebrov tamošnjih klerikalcev.

— (Čebele) so na Kranjskem letos še precej dobre, t. j. medu je več nego se je

pričakovalo v sredi leta. Le rojev je bilo po ena mesta jako malo. V Ljubljani je med po 16 do 17 gld. cent.

— (Iz Metlike) se „L. Tagbl.“ piše, da je dr. vitez Vestenek imenovan za c. kr. okrajnega glavarja v Črnomlju.

— (Nesreča.) V kratkih dneh uže druga nesreča pri zidanji cerkve. Na Šmarni gori, kjer pri cerkvi popravljajo okna pal je — kakor se nam pripoveduje — zidar iz okna in se težko poškoval.

— (Pred celjskimi porotniki) je stal 16. t. m. Franc Belič zidar iz Kurje vasi v Ljubljani zavoljo uboja. Ubil je v tepežu italijanskega zidarja s fižolovim natičem. A nij se mu moglo dokazati, ali je ubiti zavoljo njegovega udarca umrl, zato je pa državni pravdnik tožbo nazaj vzel in bode drugo vložil. Preiskava je bila torej slaba.

— (Roparji.) Iz Vidma na Krškem se nam piše: V noči od 17. do 18. t. m. pride starovaški pastir Videmskemu občinskemu stražarju, kateri je ravno nočno stražo imel, povedat, da so v Stari vasi trije roparji v civilni obleki. Komaj pastir odide, pripelje se trije gospodi na vozu in vprašajo stražarja, kateri pot je bližnji do Krškega mosta. Stražar, Josip Šoba po imenu, pokaže navadno cesto, gre pa sam po bližnjem potu mimo farovža in roparje na mostu doide. Mitnica (šranga) na Krškem bregu je bila zaprta in Šoba zakliče šrangarju, da naj te ljudi zgrabe, da so roparji. Šoba potegne sabljo, ustavi roparje, od katerih se dva v beg spustita nazaj na štajersko stran, tretji pak napade Šobo z gnojnimi vilami, udari po sablji, katera pri priči odleti. Šoba ga za prsi zgrabi in zdaj se začne pravi boj na življenje in smrt. Metala in valjala sta se a Šoba roparja ne izpusti, akoravno je z nožem na rokah, na nogah in v prsi ranjen, tako dolgo ga ne izpusti, da so prišli žandarji in roparja zvezali. — Lepo je pa od Krških stražnikov, katerih eden, z imenom Koletič je pri mostu oborožen stal, a nij niti on, niti mitničar, niti ne dva druga hlapca nijso Šobi na njegov klic „pomagajte“ prišli

na pomoč, nego samo gledali. V preiskavi pri c. kr. krški sodniji, je ropar rekel, da mu je Josip Par, drugokrat pa Josip Pavlič ime, da je iz Kopoša, velika županija Somoš doma. Tajil je, da druga dva pozna in rekel da se je v Stari vasi k onima prisedel. Ti roparji so na okrajni cesti, katera iz Brežic na Bizelj pelje v Dobrovi enega hlapca iz Kraljevice napali, vzeli mu denar obstoječ iz 20 kr. ki jih je za „trinkgeld“ dobil, ga v graben vrgli, konje in voz obrnili, in se čez Globoko peljavši tam enemu kmetu svinjo ukrali, jo zaklali, in na vozu pod sedež skrili. — Po omenjenem hlapcu je uže konštatorano, da je ujeti ropar tisti, kateri je z dvema drugima voz in konje ukral. — Gospodar je dobil voz in konje, ali naš vrli Josip Šoba bode svojo junačnost moral skora gotovo sé svojim življenjem plačati.

— (Nesreča.) Pred kakimi štirinajstimi dnevi je s hrasta pal sin ljubljanskim prebivalcem dobro znanega gospoda Lenčeta po domače Gospodca iz Lavree, ter si je roko in nogo zlomil. Prenesli so ga v ljubljansko bolnico, kjer je preteklo soboto po groznih bolečinah umrl. Obiskoval je drugi razred realke. Peljali so ga domov, in na farnem pokopališču v Rudniku pokopali.

— (Utonila.) Nedeljo zjutraj so na desnem bregu Ljubljanice izlekli iz vode staro žensko. Zvedelo se je pozneje, da je 67 let stara žena nekega rokovičarja. Mož je pravil da je šla zjutraj ob štirih z doma v cerkev. Metala jo je večkrat božjast, bolele so jo oči, da se jih je hodila zjutraj zmiavat. Bržkone je to tudi zdaj storila, pa je pala v vodo pri tej priložnosti. Imela je pri sebi molitveno knjigo in nekaj denarja in je bila na glavi obtolčena.

— (Ogenj.) Na Plešivici pri Grezupljem na Dolenjskem ste pogoreli 19. t. m. zjutraj ob 5. uri dve poslopji s hlevom in kozolecem. Eden pogorelec je bil zavarovan pri banki „Sloveniji“ za 900 gl. drugi nij bil zavarovan.

— (V Celji) pred porotniki se začne 24. t. m. obravnavanje proti Andreju Kunaču, kovaču iz mariborske okolice, ki je

obdolžen da je v eni noči umoril svojo pred štirimi tedni z njim poročeno ženo, svojo taščo in njenega vnuka na krut način. — Na obravnavo je za pričo povabljen tudi mariborski sodnijski adjunkt g. Peharec, dalje dva univerzna profesorja iz Gradca kot strokovnjaka o človeški krvi.

— (V Petrovčah) pri Celji bode v četrtek 24. t. m. velika šolska svečanost. Povabile so se vse odlične osebe cele občine in drugi prijatelji šolstva in naroda, katerim se vabila niso mogla poslati, vabijo se s tem da blagovolijo priti.

Politični razgled.

Notranje dežele.

Goriški deželni zbor se je 19. t. m. po tihi delavnosti tiho zopet zaprl.

Naši **tržaški** Italijanisimi, kateri bi tako radi Slovence v okolici potlačili v stanje brezpravja, pokazali so zopet svoje veleizdajstvo ali škiljenje v Italijo. Iz Rima se namreč telegrafuje, da je bil 20. sept. kot obletnica postanka Rima za glavno mesto v Italiji v oni zidni vrzeli, katero so naredili italijanski kanoni, tudi venec iz Trsta poslan z napisom: „A Roma libera — Trieste che la libertà attende“. (Svobodnemu Rimu Trst, ki svobode čaka.)

Vnanje države.

Španski listi govore o pomenu govorov, ki so se imeli pri sprejemu nemškega in avstrijskega poslanika. V priznanji Seranove vlade vidijo listi, ki so od vlade inspirirani, smrtni vdarec za Karliste. Konservativni listi pravijo, da so sveti poslancev prave norme za prihodnjo notranjo politiko Španije. Alfonzistični so veseli, republikanski pa se jeze nad nagovorom „gospod vojvoda“, češ, da je v tem zatajenje republike. — Kakor telegraf poroča, so se od obeh strani začele operacije v španskem severu. V kratkem imamo nadejati se hudega boja. Karlisti okolo Estelle, ki so lačni, kakor po zimi ruski volkovi, škodujejo svojim rojakom na življenju in blagu.

Zadnje poročilo iz Madrida poroča zmago republikancev: general Pavia je z bajonetnim napadom osvojil pozicije v Pobloti, Cogubli in Maestrazza.

Za **nemškega** gospodarstvenega ministra je izvoljen dr. Friedenthal, poslanec poslanskega in državnega zbora.

Deželni zbori.

Kranjski deželni zbor.

(II. seja 16. sept.) Poslanec M. Lavrenčič stori obljubo. Poslanec F. Rudež se dovoli odpust 8 dnij. Poslanec A. Lavrenčiču iz Postojne se dovoli zarad bolezní odpust za celo sesijo.

Potem se začne volitev raznih odborov,

V finančni odsek so izvoljeni: dr. Bleiweis, dr. Costa, Dežman, Murnik, dr. Schrey, dr. Savinšek, Horak, dr. Poklukar in dr. Schaffer.

V peticijski odsek: Grof Barbo, pl. Langer, dr. Zarnik, grof Thurn, Kramarič, Pakiž, in dr. Razlag.

V odsek za pregled poročila deželno-odbornega delovanja: Grof Barbo, dr. Poklukar, Karel Rudež, fajmošter Tavčar in Pakiž.

V šolski odsek: dr. Bleiweis, dr. Costa, pl. Gariboldi, pl. Langer, Obreza, dr. Razlag in dekan Toman.

V gospodarski odsek: Dežman, Kotnik, Kozler, grof Margheri, Murnik, Pakiž in Obreza.

Dr. Costa poroča o volitvi deželnega poslanca g. Obreza, katera se brez ugovora potrdi.

Poročilo o delovanju kranjskega deželnega odbora od 1. novembra 1873. do konca junija 1874. leta, se izroči za to izvoljenemu odseku.

Poročilo deželnega odbora o načrtanem zakonu, da se odpravi učnina ter prenaredita §§. 45 in 46 v zakonu od 29. aprila 1873. l. št. 21, se izroči šolskemu odseku.

Poročilo deželnega odbora o načrtanem zakonu, kako naj se uredijo ostalinski prinosi k normalno-šolskemu zakladu, se izroči šolskemu odseku.

Poročilo deželnega odbora, s katerim predlaga načrt postave zarad izključitve po dohodkih hišnega davka prostih poslopij odmerjene dohodnine od prikkladov za deželne okrajne in občinske potrebščine, se izroči finančnemu odseku.

Poročilo deželnega odbora, s katerim se predloži proračun za leto 1875 in računski sklep za leto 1873 zaklada zemljišne-odveze, se izroči finančnemu odseku.

Poročilo deželnega odbora o izterjanji zaostalih deželnih priklad na užitnino, se izroči finančnemu odseku.

Poročilo deželnega odbora, s katerim se predlagajo proračuni kranjskih ustanovnih zakladov za leto 1875 in računski sklepi teh zakladov za leto 1873, se izroči finančnemu odseku.

Poročilo deželnega odbora, s katerim se predloži proračun za leto 1875 in računski sklep za leto 1873 za deželno vino in sadje-rejsko šolo na Slapu, se izroči finančnemu odseku.

Poročilo deželnega odbora zavoljo delitve dodatne denarne zaloge za 1874. leto za deželno sadje- in vino-rejsko šolo na Slapu, se izroči finančnemu odseku.

Predlog deželnega odbora, da „vse tiste proskrbnine, katere so dosedaj pod naslovom: počitnine, penzije, provizije, miloščine in odgojni prineski iz deželnega zaklada ali iz katerega drugega deželni oskrbi podvrženega zaklada bile izplačljive dné 25. vsacega meseca za tekoči mesec, so od oktobra t. l. začeni izplačljive od dné 2. vsacega meseca, ter naj se izplačujejo tistim, ki imajo pravico do njih“, se potrdi.

Predlog deželnega odbora, da „njegovemu Veličanstvu cesarju bo deželni odbor izmed bolniščnih primarijev nasvetoval enega za stalnega ravnatelja z dosedanjo remuneracijo letnih 315 gld. v najvišje imenovanje“,

in poročilo deželnega odbora zavoljo povišanja plačila okrajnim ranocelnikom na Kranjskem, se izroči finančnemu odseku.

Poročilo deželnega odbora o premestnji sedeža c. kr. okrajne sodnije iz Planine v Logatec, nasvetuje dr. Costa izročiti občinskemu odboru, ki se bode itak za posveto vanje občinske postave volil.

Dežman je proti predlogu dr. Coste, ker je stvar uže dosti razgovorjena in je treba da se vendar enkrat reši.

Dr. Costa zagovarja svoj predlog, kateri pri glasovanji obvelja.

S tem je seja končana. Prihodnjo sejo bode deželni glavar z dnevnim redom vred poslancem pismeno naznanil.

(III. seja 21. sept.) Poslanec velikega posestva E. Schaffer stori obljubo.

V zadnji seji izvoljeni odseki so se konstituirali.

Finančni odsek je izvolil dr. Costa za predsednika, Dežmana za namestnika, Murnika za zapisnikarja.

Peticijski odsek je izvolil za predsednika grofa Barba, za namestnika dr. Razlaga, za zapisnikarja dr. Zarnika.

Narodni gospodarski odsek za predsednika Dežmana, za namestnika Murnika, za zapisnikarja Obrezo.

Odsek za poročilo dež. odbora dr. Zarnika za predsednika, dr. Poklukarja za namestnika in zapisnikarja.

Šolski odsek dr. Razlaga za predsednika, vitez Gariboldija za namestnika, viteza Langerja za zapisnikarja.

Prošnja deželnega učitelja Josip Kristana za povikšanje plače se izroči finančnemu odseku, isto tako prošnja deželnega vratarja J. Žitka, da se mu izplačajo tri kvinkvenije.

Poslanec Kotnik izroči prošnjo slikarskega učenca Simon Ogrinca za podporo iz deželnega zaklada. (Izroči se finančnemu odseku.) Poslanec Obreza izroči prošnjo cestnega odbora za podporo 1500 gld., da se popravi cesta iz Loške police v Rateče. Izroči se narodno gospodarskemu odseku.

Volitvi poslanca M. Lavrenčiča in E. Schafferja se brez ugovora potrdite.

Vladna predloga z načrtom postave, kdaj je divjačine varovati, se izroči narodno gospodarskemu odseku.

Vladni načrt pogodbe za uravnavo razmer mej zakladom kranjske zemljišne odveze in državo, se izroči finančnemu odseku.

Poročilo dež. odbora k načrtu dodatne postave zastran odprave učnine, se izroči šolskemu odseku.

Poročilo dež. odbora, ali naj se ukrene za popboljšanje ljudskega šolstva in učiteljskih plač na Kranjskem, se izroči šolskemu odseku.

Poročilo dež. odbora, koliko stroškov za realno šolo naj bi prevzelo ljubljansko mesto in koliko kranjska dežela, se izroči finančnemu odseku.

Poročilo dež. odbora o zahtevanju c. kr. vlade, da bi se 20% priklada od vžitnine poberala za zemljišno-odvezni zaklad, se izroči finančnemu odseku.

Poročilo dež. odbora o osnovi kmetijske šole na Dolenjskem se bode izročilo nalašč zato izvoljenemu odseku 7 udov.

V odbor za posvetovanje preselitve okr. sodnije iz Planine v Logatec se izvolijo: dr. Costa, Dežman, vitez Gariboldi, Kotnik, dr. Razlag, Murnik in Lavrenčič.

Dolenjska železnica.

II.

Predsednik trgovinske zbornice g. V. C. Supan je govoril v omenjeni seji dalje: „Ker sem bil uže neštnevilne krati zaradi kranjskih železnic na lastne stroške na Dunaji, bodite, gospoda, preverjeni, da vse razmere natanko poznam, ker sem vedno v kontaktu z vplivnimi osebnostimi. In baš denes ne smem zamolčati, nego javno tukaj izpovedati, da so vsa sumničenja proti našim sedanjim državnozborskim poslancem, ki so bila ali v javnih listih, ali pa so se privatno kolportirala, popolnem neresnična.

Ako pravim, kar vam je brez tega tako vsem znano, da se vse proge, katere je naša zbornica takrat kot urnega izvršenja potrebne zaznamovane, izdelane in uže prometu izročene, z izjemo ljubljansko-karlovške železnice, hočem s tem le naznačiti, kako pravo in jasno je bilo poročilo naše zbornice, da je slavna vlada potrebnost teh prog pripoznala, in da so tako urno izdelale. Da se ljubljansko-karlovška progla nij še izvršila temu so mnogovrstni uzroki.

Posebno se mora obzirati na to, da je bila uže takrat spodnja stavba od Zidanega mostu preko savske doline do Rajhenburga

dovršena, in tako se je progla do Zagreba in od tod proti Karlovcu žalibog prej morala začeti, kajti sicer bi bila cela spodnja ustavba z interkalarnimi obrestmi vred popolnem proč zagnana. Dalje je še veliko uzrokov, da vlada dolenjske železnice nij kot zakonske osnove prinesla v parlament, in to tem bolj ne, ker se stavba dolenjske železnice brez državne subvencije, ki bi morala najmanje kakih 60 tisoč znašati za vsako miljo, ne da izvrševati.

Verjemite gospoda, da sem v vseh teh zadevah prav dobro verziran, in da slavna vlada potrebo dolenjske železnice močno priznava, česar me je uže večkrat nj. ekselencija trgovinski minister Dr. Banhans zagotavljal, — Daljni uzrok, da se železnica na Karlovec še nij začela, je to, da ogerska vlada še dozda nij dala dovoljenja za kratko progla kjer se bode ljubljansko-karlovška železnica dotikala hrvatske zemlje. Drugih uzrokov akopram so jako važni, ne bodem razlagal. Tudi nečem denes navajati, kar sem uže tolikrat na odločilnih mestih storil z besedo in s peresom, da bode namreč dolenjska železnica izvrsten član v verigi evropske svetovne trgovinske ceste; o tem, kakor tudi glede loške proge bodem na konci stavil poseben predlog glede knjižice in zemljevida s katerima se dokaže, da te dve progi spadate v periferijo svetovnih trgovinskih cest.“

Iz dozda povedanega lahko vsakdo razvidi, da so se vse železnice, katere je kranjska trgovinska zbornica predložila, zidale, samo ljubljansko-karlovška, pa loško-tržaška dozda še ne. Projekt zadnje je se ve da nastal še le potem, ko se je gorenjska izvršila. Dežela in volilci za komoro jako žele tudi dolenjske in loške železnice, za katere komora nevtrudeno deluje. Upati je, da se bodete tudi te dve kmalu delali, ker ste postali tako rekoč vprašanje za življenje za našo tako ubožano deželo.

Razne stvari.

* (Nevarnosti na železnicah.) Človek bi ne mislil, da je svet še vedno tako surov da hudobno in poredno napada želez-

niške vozove, ter s tem žuga življenju in zdravju potnikov in železniških služabnikov. A statističen izkaz priča, da se je l. 1873 in v prvi polovici 1874 na progah državne železnice 3krat ustrelilo ter 32krat metalo kamenje na vozove, in sicer 28 na Češkem, 2 na Moravskem, in 1 na Ogerskem, ustrelilo pa se je po 1 na Moravskem, Nižjeavstrijskem in Ogerskem. V prvi polovici l. 1874 se je kamenje metalo 14krat, in sicer 5 na Češkem 8 na Moravskem in 1 na Nižjeavstrijskem. — Čudno se nam pa zdi, da ta statistični izkaz nič ne pove, da-li se je kako človeško življenje s temi surovostmi končalo ali poškodovalo, kar je gotovo najbolj zanimivo.

* (Strašna nesreča) se je zgodila na vzhodni železnici na Angleškem 12. t. m. Dva hlapona sta se trčila. Dvajset oseb je mrtvih, štirideset hudo ranjenih. Večina teh ranjenih bode težko še vstala. Povedati je treba, da sta bila oba vlaka brzovlaka, da sta torej sè strašno močjo trčila drug ob drugega. Dež vodnikom lokomotivov nij dal videti lučij, da bi se bili vozovi zavrli. Bilo je to po noči. Veliko zdrobljenih voz se je zažgalo, da se je videlo pobirati unesrečene popotnike. Ko bi se bila hlapona le dve minuti prej srečala, srečala bi se bila na mostu, in veliko popotnikov bi bilo palo v vodo ter utonilo.

* (Lakonizem.) Ko je v zadnjič predsednik francoske republike Mac-Mahon potoval po deželi, je hotel nek špekulant zvedeti, kak utis dela to na provincijo in ali naj kupuje ali prodaja. Ker pa nij hotel, da bi telegrafski uradniki vedeli, kaj hoče, telegrafiral je svojemu korespondentu v provincijo samo: „?“ — Korespondent pa je po taistem potu odgovoril: „!“ — in mož je nakupil, namestu da bi prodal.

* (Povodenj na Štajerskem.) Avtentičen izkaz, ki ga je vlada dala narediti, kaže, koliko škode je letošnja pomlad naredila na Štajerskem. A ta izkaz naznanja le škodo, katero so trpele okrajne in občinske ceste, in katera znaša 182.305 gold.

* (Škandal v gledališču.) V Senteši na Ogerskem je tamošnji šaljivi list napadel gledališke igralce. Ti so za maščevanje peli v prvi igri potem kuplete zoper redaktérja. Za odgovor pa so pri prihodnji predstavi dobili kopico koprivovih vencev, so bili izzvižgani ter izsikani.

* (Prvi strel na Karlste.) Iz Maksava na Badenskem je dobil nemški minister marine, pl. Slos, 11. t. m. poštno nakaznico

na 5 gl., na katere kuponu je bilo zapisano: „Ta denar naj dobi oni kanonir nemške ladije „Albatros“, kateri je prvi vstrelil na Karlste.“

Tržna poročila.

Z Dunaja 19. sept. Ta teden je bil promet veliko živahnejši. Pšenice se je prodalo okolo 50.000 vaganov. Cene so se dobro držale in so v nekaterih sortah celo za 10 kr. poskočile. Banaška je bila po 5 gl. 65 kr., leobersdorfska po 5 gl. 70 kr., maroška po 5 gl. 80 do 90 kr., najslabša pak je bila po 5 gl. 10 kr. Rež se je v ceni tudi dobro držala, pa so je le malo prodali, namreč kakih 6000 vaganov po 4 gl. 10 — 40 kr. Ječmena so za druge dežele močno iskali in se je tudi dobro plačeval. Prodalo se ga je kakih 20.000 vaganov po 2 gl. 80 kr. do 3 gl. 55 kr. Koruze se je prav malo, po starih cenah prodalo. Ovsu se je malo prodalo, a plačevali so ga po 10 kr. pri centu dražje. Bil je po 2 gl. 12 kr. do 4 gl. 93 kr. Moko dunajski malinarji drže po starih cenah, peštanski pa terjajo 25 do 40 kr. več, pa so jo po starih cenah tudi radi dajali.

Poboljšanje živinskih plemen.

Štajersko gospodarsko društvo prodaja v prihodnjem mesecu oktobru zopet in sicer v Celju nekoliko bikov in telic zlahtnega plemena po javni dražbi pri kateri imajo samo taisi tukajšnji posestniki pravico se poganjati, kateri še v teku tega meseca pri deželni gospodarski podružnici v Celju 10 gl. vložijo, in tam izreko ali želijo bika ali telico kupiti.

Na to opozorujemo naše posestnike za voljo poboljšanja živinskih plemen.

Tržne cene.

V Ljubljani 23. septembra 1874.

Pšenica 5 gl. — kr.; — rež 3 gl. — kr.; — ječmen 2 gl. 90 kr.; — oves 2 gl. — kr.; — ajda 3 gl. 10 kr.; — prosó 2 gl. 60 kr.; — koruza — gl. — kr.; — krompir 2 gl. — kr.; — fižol 7 gl. 80 kr. — masla funt — gl. 54 kr.; — mast — gl. 50 kr.; — špeh frišen — gl. 44 kr.; — špeh povojen — gl. 42 kr.; — jajce po 2½ kr.; — mleka bokal 10 kr.; govedine funt 30 kr.; — teletine funt 31 kr.; — svinjsko meso, funt 30 kr.; — sena cent 1 gl. 20 kr.; — slame cent — gl. 75 kr.; — drva trda 6 gl. 60 kr.; — mehka 4 gl. 70 kr.